

ПРАВА СПОЖИВАЧІВ, передбачені законодавством

Згідно із Законом України «Про ринок електричної енергії» (далі – ЗУ «ПРЕЕ») споживачі мають наведені нижче права.

Частиною 1 статті 58 ЗУ «ПРЕЕ» передбачено, що споживач має право:

- 1) купувати електричну енергію для власного споживання за двосторонніми договорами та на організованих сегментах ринку, за умови укладення ним договору про врегулювання небалансів та договору про надання послуг з передачі електричної енергії з оператором системи передачі, а у разі приєднання до системи розподілу - договору про надання послуг з розподілу електричної енергії з оператором системи розподілу; або купувати електричну енергію в учасників роздрібного ринку електричної енергії за відповідними договорами згідно з правилами роздрібного ринку;
- 1¹) об'єднуватися (вступати) в агреговані групи шляхом укладення договору про участь в агрегованій групі;
- 2) змінювати електропостачальника та агрегатора на умовах, визначених цим Законом та правилами роздрібного ринку;;
- 3) отримувати електричну енергію належної якості згідно з умовами договору та вимогами до якості електричної енергії;
- 4) на компенсацію, що застосовується у разі недотримання показників якості послуг електропостачання;
- 5) на відшкодування збитків, завданих внаслідок невиконання його контрагентами умов договорів, укладених на ринку електричної енергії;
- 6) на недискримінаційний доступ до системи передачі, систем розподілу на підставі договорів з оператором системи передачі, оператором системи розподілу відповідно до вимог кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу;
- 7) на доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;
- 8) подавати відповідному електропостачальнику, оператору системи розподілу звернення, скарги та претензії, зокрема щодо якості електропостачання, щодо надання послуг з постачання електричної енергії та отримувати в установленому законодавством порядку вмотивовані відповіді або повідомлення про заходи щодо усунення електропостачальником причин скарги;
- 9) подавати Регулятору скарги відповідно до порядку розгляду скарг та вирішення спорів;
- 10) отримувати від відповідного електропостачальника інформацію, передбачену законодавством та умовами договору постачання електричної енергії споживачу;
- 11) отримувати від відповідного електропостачальника повідомлення про його наміри внести зміни до будь-яких умов договору постачання електричної енергії споживачу не пізніше ніж за 20 днів до внесення та у разі незгоди із запропонованими змінами розірвати договір з електропостачальником у визначеному договором порядку;
- 11¹) брати участь у ринку допоміжних послуг, надавати послуги з балансування самостійно або через агрегатора у порядку, визначеному правилами ринку;
- 11²) укладати договір про участь в агрегованій групі без отримання згоди електропостачальника, який здійснює постачання електричної енергії споживачу;
- 11³) на своєчасне та у повному обсязі отримання коштів відповідно до договору про участь в агрегованій групі;
- 11⁴) брати участь у ринку електричної енергії як активний споживач, не підпадаючи під непропорційні або дискримінаційні технічні вимоги, адміністративні вимоги, процедури та платежі, зокрема платежі за послуги, які не відображають витрат;
- 12) інші права відповідно до законодавства та укладених договорів.

Споживач має право встановлювати генеруючі установки, призначені для виробництва електричної енергії для покриття виключно власного споживання, без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва енергії, якщо такий споживач у будь-який період часу не здійснює відпуск виробленої енергії в ОЕС України або в мережі інших суб'єктів господарювання.

Споживач має право встановлювати та використовувати установки зберігання енергії для забезпечення власних потреб без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії, якщо такий споживач у будь-який період часу не здійснює відпуск раніше збереженої в установці зберігання енергії в ОЕС України або в мережі інших суб'єктів господарювання.

Споживач, генеруюча установка якого виробляє електричну енергію з відновлюваних джерел енергії для покриття виключно власного споживання, має право отримати гарантію походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, відповідно до законодавства.

Споживач, який є власником гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, має право відчужувати її та/або використати для підтвердження того, що відповідний обсяг спожитої ним для власних потреб електричної енергії вироблено з відновлюваних джерел енергії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, засвідчує права її власника на екологічну цінність та позитивний ефект від виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії.

Споживач має право вступати до агрегованих груп та надавати допоміжні послуги і послуги з балансування із застосуванням власних електроустановок, призначених до споживання та/або виробництва, та/або зберігання електричної енергії.

Споживач має право вступати до агрегованих груп та купувати-продавати електроенергію, яка зберігається із застосуванням власних установок зберігання енергії, агрегатору. Продаж електроенергії агрегатором такому споживачу з метою її зберігання в установках зберігання енергії не вважається постачанням у розумінні цього Закону та не потребує ліцензії".

Частиною 2 статті 58 ЗУ «ПРЕЕ» передбачено, що побутові споживачі та малі непобутові споживачі мають право на отримання універсальних послуг відповідно до ЗУ «ПРЕЕ».

Частиною 4 статті 58 ЗУ «ПРЕЕ» передбачено, що споживач має право без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії використовувати установки зберігання енергії, якщо такий споживач у будь-який період часу не здійснює відпуск раніше збереженої в установці зберігання енергії в ОЕС України або в мережі інших суб'єктів господарювання.

Частиною 1 статті 58¹ ЗУ «ПРЕЕ» передбачено, що активний споживач має права та обов'язки, визначені статтею 58 ЗУ «ПРЕЕ», крім випадків, передбачених цією статтею.

Активний споживач має право:

1) самостійно або через агрегатора здійснювати купівлю-продаж електричної енергії, брати участь у балансуєчому ринку, надавати допоміжні послуги, послуги з гнучкості, реагування попиту за допомогою власних електроустановок, призначених для споживання електричної енергії, генеруючих установок та/або установок зберігання енергії;

2) делегувати функції з управління власними електроустановками, зокрема щодо встановлення, експлуатації, обробки даних та технічного обслуговування, на підставі окремого договору третій особі, при цьому така особа не вважається активним споживачем;

3) здійснювати продаж надлишку відпущеної електричної енергії згідно з укладеним договором купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва, що є додатком до договору про постачання електричної енергії споживачу, або укладеним договором з гарантованим покупцем чи постачальником універсальних послуг про продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом.

До активного споживача застосовуються тарифи на послуги з передачі та розподілу електричної енергії, що відображають економічно обґрунтовані витрати, є прозорими та недискримінаційними, беручи до уваги окремо електричну енергію, що відпускається в електричну мережу, та електричну енергію, що споживається з електричної мережі, забезпечуючи належний та збалансований внесок активних споживачів у загальний розподіл витрат систем передачі та розподілу, відповідно до методик (порядків) встановлення (формування) тарифів, затверджених Регулятором.

Договір купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва укладається між електропостачальником та активним споживачем, який встановив генеруючу установку. Постачання електричної енергії активним споживачам та купівля електричної енергії, відпущеної генеруючими установками таких споживачів в електричну мережу, здійснюються за вільними цінами, крім випадків, визначених законом.

Частиною 2 статті 58¹ ЗУ «ПРЕЕ» передбачено, що активний споживач та/або споживач має право встановлювати генеруючі установки, призначені для виробництва електричної енергії:

- побутові споживачі у своїх приватних домогосподарствах - генеруючі установки, встановлена потужність яких не перевищує 50 кВт, призначені для виробництва електричної енергії з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру та її продажу за "зеленим" тарифом відповідно до статті 9¹ Закону України "Про альтернативні джерела енергії";

- інші споживачі, у тому числі енергетичні кооперативи, - генеруючі установки, встановлена потужність яких не перевищує 150 кВт, призначені для виробництва електричної енергії з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру, з біомаси, біогазу, гідроенергії, геотермальної енергії та її продажу за "зеленим" тарифом відповідно до статті 9¹ Закону України "Про альтернативні джерела енергії";

- приватні домогосподарства - генеруючі установки, приєднані до електроустановок, призначених для споживання електричної енергії напряму або через мережі такого споживача, за умови що встановлена потужність генеруючих установок не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача, призначених для споживання електричної енергії, але не більше 30 кВт, та продажу виробленої, але не спожитої електричної енергії за механізмом самовиробництва відповідно до статті 9⁶ Закону України "Про альтернативні джерела енергії";

- малі непобутові споживачі - генеруючі електроустановки, що приєднані до електроустановок, призначених для споживання електричної енергії напряму або через мережі такого споживача, за умови що встановлена потужність таких електроустановок не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача, призначених для споживання електричної енергії, але не більше 50 кВт, та продажу виробленої, але не спожитої електричної енергії за механізмом самовиробництва відповідно до статті 9⁶ Закону України "Про альтернативні джерела енергії";

- непобутові споживачі - генеруючі електроустановки, приєднані до електроустановок, призначених для споживання електричної енергії напряму або через мережі такого споживача, за умови що встановлена потужність таких електроустановок не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача, призначених для споживання електричної енергії та продажу виробленої, але не спожитої електричної енергії за механізмом самовиробництва відповідно до [статті 9⁶](#) Закону України "Про альтернативні джерела енергії".

Частиною 5 статті 58 ЗУ «ПРЕЕ» передбачено, що активний споживач має право без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії використовувати установки зберігання енергії, встановлена потужність яких не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача, призначених для споживання електричної енергії, якщо інше не встановлено ЗУ «ПРЕЕ».

Активний споживач, який встановив установку зберігання енергії, має право без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії брати участь у ринку допоміжних послуг, надавати послуги з балансування та здійснювати купівлю-продаж електроенергії, яка використовується для зберігання енергії в установках зберігання енергії, на організованих ринках електроенергії самостійно або через агреговані групи у порядку, визначеному Регулятором.

З цією метою побутовий споживач у власному домогосподарстві має право використовувати електромобіль як установку зберігання енергії.

Частиною 6 статті 58¹ ЗУ «ПРЕЕ» передбачено, що активний споживач, генеруюча установка якого виробляє електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, має право отримати гарантію походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, відповідно до законодавства.

Активний споживач, який є власником гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, має право відчужувати її та/або використати для підтвердження того, що відповідний обсяг спожитої ним для власних потреб електричної енергії вироблено з відновлюваних джерел енергії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, засвідчує права її власника на екологічну цінність та позитивний ефект від виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії.

Частиною 7 статті 58¹ ЗУ «ПРЕЕ» передбачено, що споживач має право приєднувати до власних електричних мереж генеруючі установки, що належать третім особам та призначені для виробництва електричної енергії, та установки зберігання енергії із встановленою потужністю, кожна з яких не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача за мінусом величини встановленої потужності власних генеруючих установок та установок зберігання енергії такого споживача відповідно, та за умови, що весь обсяг виробленої такими генеруючими установками, що належать третім особам, електричної енергії придбавається споживачем, та весь обсяг відбору/відпуску електричної енергії установками зберігання енергії, що належать третім особам, купується/продається таким споживачем.

За умови виконання вимог, визначених абзацом першим цієї частини, такий споживач має укласти договір купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва та набути статусу активного споживача. До дати набуття статусу активного споживача такий споживач не має права реалізовувати електричну енергію, вироблену електроустановками третьої особи, але не спожиту електроустановками такого споживача.

Згідно з Правилами роздрібного ринку електричної енергії, які затверджені постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №312 (далі – Правила), споживачі мають наведені нижче права.

Пунктом 2.3.8. Правил передбачено, що споживач має право самостійно придбати засіб вимірювальної техніки, який відповідає вимогам Кодексу комерційного обліку, Закону України "Про метрологію та метрологічну діяльність" та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки, та надати його постачальнику послуг комерційного обліку для встановлення на своєму об'єкті відповідно до договору про надання послуг комерційного обліку.

Пунктом 2.4.6. Правил передбачено, що активний споживач, виробники, що здійснюють виробництво на об'єктах розподіленої генерації, у тому числі на когенераційних установках, оператор установки зберігання енергії мають право здійснювати резервне забезпечення об'єктів споживачів власними електричними мережами за договором про резервне електрозабезпечення.

Пунктом 5.5.1. Правил передбачено, що споживач електричної енергії має право:

- 1) на приєднання власних електроустановок до мереж оператора системи або іншого власника електромереж у порядку, передбаченому Кодексом систем розподілу або Кодексом системи передачі;
- 2) на вибір електропостачальника;
- 3) на вибір комерційних пропозицій з різними тарифними планами;
- 4) одночасно мати більше одного укладеного договору про постачання електричної енергії споживачу за умови дотримання Правил та Кодексу комерційного обліку. При цьому договір про постачання електричної енергії споживачу укладається між електропостачальником та споживачем та передбачає постачання всього обсягу фактичного споживання електричної енергії споживачем у певний період часу одним електропостачальником;
- 5) купувати електричну енергію для власного споживання за двосторонніми договорами за Правилами ринку та на організованих сегментах ринку за умови укладення ним договору про врегулювання небалансів та договору про надання послуг з передачі електричної енергії з оператором системи передачі, а у разі приєднання до системи розподілу - додатково договору про надання послуг з розподілу електричної енергії з оператором системи розподілу; або купувати електричну енергію на роздрібному ринку в електропостачальників або у виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії на об'єктах розподіленої генерації, за Правилами;
- 6) на укладення договорів з оператором системи та електропостачальником з використанням електронної ідентифікації за допомогою інформаційно-комунікаційних систем та/або засобів електронної комунікації;
- 7) на отримання інформації щодо порядку укладення та приєднання споживача до договорів з оператором системи та електропостачальником, у тому числі з використанням електронної ідентифікації за допомогою інформаційно-комунікаційних систем та/або засобів електронної комунікації;
- 8) отримувати якісні послуги з розподілу (передачі), постачання та комерційного обліку електричної енергії;
- 9) змінювати електропостачальника на умовах, визначених ЗУ «ПРЕЕ» та Правилами;
- 10) отримувати електричну енергію належної якості згідно з умовами договору та стандартами якості електричної енергії;
- 11) отримувати інформацію щодо якості електричної енергії, тарифів (цін), порядку оплати, умов та режимів її розподілу та споживання;
- 12) на компенсацію, що застосовується у разі недотримання показників якості послуг електропостачання;
- 13) на відшкодування збитків відповідно до умов договору та законодавства України, що застосовується у разі недотримання показників якості послуг електропостачання та якості електричної енергії;
- 14) на звернення до електропостачальника з питання змін договірних умов у порядку, передбаченому Правилами;
- 15) на доступ до встановлених поза межами об'єкта споживача розрахункових засобів вимірювання та інформації, яка зберігається в первинній базі даних електронних багатофункціональних розрахункових засобів вимірювання;
- 16) на отримання від оператора системи відшкодування в межах обґрунтованих витрат на утримання технологічних електричних мереж, які спільно зі споживачем використовуються оператором системи;
- 17) отримувати від відповідного електропостачальника інформацію, передбачену законодавством та умовами договору про постачання електричної енергії споживачу;
- 18) отримувати від відповідного електропостачальника повідомлення про його наміри внести зміни до будь-яких умов договору про постачання електричної енергії споживачу не пізніше, ніж за 20 днів до внесення цих змін, та у разі незгоди із запропонованими змінами розірвати договір з

- електропостачальником без оплати передбачених договором штрафних санкцій за його дострокове припинення;
- 19) на передачу функцій з управління електроустановками споживача, зокрема, їх встановлення, експлуатації, обробки даних та технічного обслуговування на підставі окремого договору іншої організації, яка має право на здійснення такої діяльності;
 - 20) на повернення від оператора системи розподілу, який розподіляє електричну енергію субспоживачу, коштів за розподіл необлікованої засобами вимірювальної техніки субспоживача електричної енергії, а від субспоживача - вартості цієї електричної енергії;
 - 21) на доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених Правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;
 - 22) на відшкодування збитків, які виникли через дії чи бездіяльність субспоживача, електропостачальника, власника мереж, оператора малої системи розподілу, оператора системи, постачальника послуг комерційного обліку;
 - 23) на встановлення генеруючих установок, призначених для виробництва електричної енергії, згідно з вимогами Кодексу систем розподілу та Кодексу системи передачі;
 - 24) на продаж гарантованому покупцю за зеленим тарифом електричної енергії, виробленої генеруючими установками, які встановлені з можливістю відпуску виробленої електричної енергії в мережі інших власників, відповідно до Порядку продажу та обліку електричної енергії, виробленої споживачами, а також розрахунків за неї, затвердженого постановою НКРЕКП від 13 грудня 2019 року № 2804;
 - 25) на встановлення установки зберігання енергії відповідно до Кодексу систем розподілу та Кодексу системи передачі;
 - 26) на використання установок зберігання електричної енергії без ліцензії, якщо такий споживач у будь-який період часу не здійснює відпуск раніше збереженої в установці зберігання енергії електричної енергії в ОЕС України або в мережі інших власників;
 - 27) надавати послуги з балансування самостійно або у складі агрегованих груп у порядку, визначеному Правилами ринку;
 - 28) брати участь у ринку допоміжних послуг самостійно або у складі агрегованих груп у порядку, визначеному Правилами ринку;
 - 29) на продаж електропостачальнику або постачальнику універсальних послуг, який здійснює йому постачання електричної енергії, відпущеної в мережу оператора системи електричної енергії, збереженої установкою зберігання енергії та/або виробленої генеруючою установкою, що приєднана до його електричних мереж, на підставі укладеного договору купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва (при цьому вимоги та обмеження, що встановлюються для генеруючих установок (та установок зберігання енергії за наявності) активних споживачів, застосовуються також до генеруючих установок (та установок зберігання енергії за наявності) третіх осіб, що приєднані до електричних мереж або електроустановок активного споживача);
 - 30) приєднувати (підключати) до власних електричних мереж генеруючі установки, що належать третім особам та призначені для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії та з інших джерел енергії, та установки зберігання енергії згідно з вимогами ЗУ «ПРЕЕ», Кодексу систем розподілу або Кодексу системи передачі;
 - 31) входити до агрегованої групи без згоди електропостачальника такого споживача.
 - 32) тимчасово, до 01 січня 2028 року на постачання електричної енергії постачальником «останньої надії» більше ніж на 90 днів за умови виконання вимог ЗУ «ПРЕЕ» та Правил, у тому числі направлення заяви про продовження постачання електричної енергії постачальником «останньої надії» з усіма додатками одночасно постачальнику «останньої надії» та оператору

системи, з якими у нього укладені відповідні договори споживача про надання послуг з розподілу або передачі електричної енергії.

Пунктом 5.5.2. Правил передбачено, що побутовий споживач, крім прав, визначених пунктом 5.5.1. Правил, має право на:

- 1) встановлення згідно з Кодексом систем розподілу, Кодексом системи передачі, а також Кодексом комерційного обліку у своєму(-їх) приватному(-их) домогосподарстві(-ах) генеруючої(-их) установки(-ок) з можливістю відпуску виробленої електричної енергії в мережі, що належать іншим власникам, сумарна встановлена потужність якої(-их) не перевищує встановлену потужність для відповідної категорії генеруючої установки, визначену законом, та дозволену до споживання потужність відповідно до договору споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії (згідно з паспортом точки розподілу/передачі електричної енергії), та на виробництво електричної енергії з такої установки без відповідної ліцензії;
- 2) продаж за «зеленим» тарифом постачальнику універсальних послуг електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру генеруючою(-ими) установкою(-ами) приватного(-их) домогосподарства(-), сумарна потужність якої(-их) не перевищує встановлену потужність для відповідної категорії генеруючої установки, визначену законом, в обсязі, що перевищує місячне споживання електричної енергії таким приватним домогосподарством. Така(-і) генеруюча(-і) установка(-и) має(-ють) бути встановлена(-і) із можливістю відпуску електричної енергії в мережі ОСР відповідно до вимог Кодексу систем розподілу. У разі використання приватним домогосподарством електричної енергії на побутові та непобутові потреби відповідно до акта розподіленої електричної енергії (додаток 11 до договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії) продаж надлишку виробленої електричної енергії за «зеленим» тарифом здійснюється в обсязі, що перевищує місячне споживання електричної енергії таким приватним домогосподарством (яке включає побутові та непобутові потреби цього приватного домогосподарства). У разі якщо місячне споживання цього приватного домогосподарства перевищує обсяги виробництва, споживач здійснює купівлю електричної енергії з урахуванням акта розподіленої електричної енергії;
- 3) встановлення у своєму(-їх) приватному(-их) домогосподарстві(-ах) генеруючої(-их) установки(-ок), призначеної(-их) для виробництва електричної енергії з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру, відповідно до вимог Кодексу систем розподілу без можливості відпуску виробленої електричної енергії в мережі, що належать іншим власникам;
- 4) встановлення установки зберігання енергії відповідно до вимог Кодексу систем розподілу;
- 5) призупинення дії договорів про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг та про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;
- 6) використання електромобіля у власному домогосподарстві як установку зберігання енергії, з дотриманням вимог Кодексу комерційного обліку та Кодексу систем розподілу.

Пунктом 5.5.3. Правил передбачено, що непобутовий споживач, крім прав, визначених пунктом 5.5.1. Правил, має право на організацію додаткових площадок вимірювання за однією адресою згідно з узгодженими з відповідним оператором системи проєктними рішеннями. При цьому проєктом має бути виключена можливість приєднання до електричних мереж на додаткових (окремих) площадках вимірювання електроустановок або струмоприймачів, не передбачених проєктом.

Пунктом 5.5.4. Правил передбачено, що побутові споживачі та малі непобутові споживачі мають право на отримання універсальних послуг відповідно до ЗУ «ПРЕЕ».

Пунктом 9.1.1. Правил передбачено, що споживач має право на вільний доступ до інформації, яка стосується його особисто, у тому числі інформації, безпосередньо пов'язаної з виконанням укладених ним договорів та здійсненням комерційних розрахунків з учасниками роздрібного ринку, або будь-якої іншої відкритої інформації, пов'язаної з постачанням (розподілом,

передачею) йому електричної енергії, а також відпуском електричної енергії, виробленої його генеруючими установками та/або збереженої установкою зберігання енергії, встановленими споживачем та/або приєднаними до його власних електричних мереж.

Згідно з Кодексом комерційного обліку електричної енергії, який затверджено постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №311 (далі – Кодекс), споживачі мають наведені нижче права.

Пунктом 2.1.5. Кодексу передбачено, що учасники ринку мають право вільного вибору ППКО. Надання послуг комерційного обліку здійснюється на підставі договору про надання послуг комерційного обліку електричної енергії, зміст якого визначається на основі примірного договору про надання послуг комерційного обліку електричної енергії, що є додатком 2 до Кодексу.

Пунктом 5.1.8. Кодексу передбачено, що власник електроустановки має пріоритетне право на встановлення вузла обліку на належних йому електроустановках.

Пунктом 5.1.8. Кодексу передбачено, що індивідуальний побутовий споживач має право передати придбаний ним засіб комерційного обліку електричної енергії (ЗКО) оператору системи розподілу, а оператор системи розподілу повинен прийняти та поставити на свій баланс цей ЗКО у встановленому законодавством порядку за умови його відповідності вимогам Кодексу.

Пунктом 5.2.12. Кодексу передбачено, що замовник має право самостійно придбати ЗКО, автоматичні вимикачі, пристрої захисного відключення та інше обладнання вузла обліку, що відповідають вимогам Кодексу, Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів, та надати їх ППКО (разом із копіями розрахункових документів (квитанції, товарного чи касового чека тощо), а також технічних паспортів чи інших документів, що їх замінюють) для встановлення на своєму об'єкті.

Пунктом 6.5.27. Кодексу передбачено, що споживач (уповноважена споживачем особа за довіреністю) має право бути присутнім при проведенні метрологічної експертизи ЗКО.

Пунктом 9.1.3. Кодексу передбачено, що кінцеві споживачі мають право отримувати всю інформацію для формування рахунків та дані комерційного обліку стосовно власного споживання електричної енергії в належний спосіб та безкоштовно.

Додаткова інформація:

Права споживачів у взаємовідносинах з оператором системи розподілу передбачені Кодексом системи розподілу, який затверджено постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №310.

Захист прав споживачів електричної енергії, а також механізм захисту цих прав регулюються Законом України «Про ринок електричної енергії», Законом України «Про захист прав споживачів», Законом України «Про захист економічної конкуренції», іншими нормативно-правовими актами.

Відключення захищених споживачів здійснюється з дотриманням вимог порядку забезпечення постачання електричної енергії захищеним споживачам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 №1209.